

Seminář č. 1. bakaláři

Obsah semináře:

- a) Případy porušování publikační etiky: plagiování, formy plagiování
- b) Formy postihování (trestání) plagiátorství.
- c) Korektní práce se zdroji

Úkol č.1. - procvičování „Co je plagiát a plagiování? Formy plagiování.“

- a) Pokuste se o vlastní vymezení toho, co je plagiát či plagiování.

Pod pojmem plagiát či plagiování rozumím.....

(Nápověda: Ve svém vymezení uveďte, o jakou činnost se jedná a co jej její předmětem, proč je nežádoucí, atd.)

- b) Srovnajte Vaše vymezení plagiátu s definicí plagiátorství MU.

„Plagiátorství je úmyslné kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní, nedbalé nebo nepřesné citování použité literatury, opomenutí citace (byť neúmyslné) některého využitého zdroje. Při vytváření odborných textů v rámci studia je proto nezbytné seznámit se s pravidly citační a publikační etiky“.

Úřední deska Masarykovy univerzity-plagiát. Dostupné z <http://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/plagiatorstvi>

Vaším úkolem je

- i) určit, které formy plagiátorství definici MU postihuje;
- ii) určit, které formy plagiátorství obsahuje Vaše vymezení;
- iii) srovnajte obě vymezení a určete, které podle Vás lépe vystihuje podstatu plagiátorství;

Úkol č. 2

Navzdory vyznačení citace a odkazu na zdroj stále jde o plagiát!

Vaším úkolem je uvést důvody, proč uvedené případy psaní odborného textu mohou být označeny za plagiát. Odkazujte se na porušení zásad publikační etiky:

- i) citace uvedená v poznámce pod čarou neobsahuje všechny požadované bibliografické údaje, například není uveden správně autor práce nebo rok, apod.;
- ii) citace je v textu vyznačena uvozovky, ale není uveden zdroj;

iii) opomenutí uvozovek, i když zdroj je řádně uveden;

iv) citace nedohledatelného, neznámého či vymyšleného díla.

Úkol č. 3 - procvičování „Formy postihování plagiátorství“.

Popis případu:

Při kontrole seminárních prací vyučujícím bylo zjištěno, že se seminární práce dvou studentů výrazně shodovaly. Při srovnání seminárních prací v programu „Jako vejce vejci“ byla zjištěna shoda textu ve výši 59%, přičemž jedna práce byla odevzdána na začátku lhůty pro vkládání seminárních prací a druhá v druhé polovině této lhůty. Vyučující vyzval studenta později vložené práce o vysvětlení této shody. Student bezodkladně zareagoval a tvrdil, že se jedná o omyl. Omylem označoval vložení své práce do odevzdávárny. Po uvedení tohoto důvodu se vyučující obrátil na technické pracovníky ISu, kteří ovšem dohledali, že se o mylné vložení práce nejednalo. Na základě tohoto zjištění podal vyučující návrh děkance fakulty na zahájení disciplinárního řízení.

V rámci řízení se student přiznal k opsání části práce. Zároveň komisi sdělil, že od spolužačky, jejíž práci opsal, nedostal její souhlas. V řízení ovšem student vyjádřil, že tohoto svého postupu lituje.

Vzijte se do role člena Disciplinární komise a zaujměte stanovisko k uvedeným otázkám:

- (1) Jak charakterizujete jednání studenta? Čeho se student dopustil?
  - Jedná se v tomto případě o plagiát? Proč ano či proč ne? Vysvětlete s odkazem na to, co rozumíme plagiátem, a zda je definice plagiátu v tomto případě naplněna popř. nenaplněna.
  - Porušil student nějaký jiný předpis či dopustil se jiného etického přestupku?
- (2) Jak má podle Vás disciplinární komise rozhodnout? Jaký trest má studentovi uložit?
  - Jak má komise posoudit snahu studenta vymluvit se na omyl? Mohlo se podle Vás jednat o omyl? Je k posouzení jednání studenta třeba posoudit, zda jednání bylo úmyslné?
  - Jak má komise posoudit skutečnost, že toto je první jednání studenta tohoto druhu, tj. že doposud se ničeho podobného nedopustil?
  - Jak má komise posoudit skutečnost, že se student k opsání v řízení před komisí přiznal?
  - Jak má komise posoudit, že se student vyjádřil o nevině spolužačky?
- (3) Změnila by se pro studenta situace v nějakém ohledu, kdyby byl býval dostal souhlas spolužačky s použitím její práce? Měla by potom komise důvod ukončit řízení s tímto studentem nebo by naopak měla důvod přizvat do řízení ještě spolužačku a vést řízení proti oběma studentům?

- (4) Změnila by se situace, kdyby se nejednalo o seminární práci, ale o práci diplomovou a opsání by se netýkalo opsání práce od spolužáka, ale od absolventa?

Úkol č.4- procvičování správného citování

Vaším úkolem je určit která použitá citace v diplomové práci je uvedena správně nebo nesprávně. Zdůvodněte svoje rozhodnutí odkazem na dodržování pravidel citační etiky.

Původní citace:

„Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají“¹

¹Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s. 46.

Převzatý text v diplomové práci č. 1

Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají.

Správně nebo špatně? Uveďte důvod svého rozhodnutí.

Převzatý text v diplomové práci č. 2

„Jedná se o rozdíl mezi právními pravidly a právními principy“, který podle Dworkina „tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají.“¹

¹Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s.46.

Správně nebo špatně?

Převzatý text v diplomové práci č. 3

„Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy plyne z logiky věci. Oba systémy standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právních povinnostech, liší se však co do charakteru direktivy, kterou poskytují“¹

¹ Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s.46.

Správně nebo špatně?

Převzatý text v diplomové práci č.4

Podle Dworkina „Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají.“¹

¹ Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenth, 2001, s.46.

Správně nebo špatně?

Používání citací: drobné úpravy, krácení, atd.

U citací je přípustná drobná úprava, kdy a) vypustíte část textu a nahradíte jej třemi tečkami umístěnými v hranatých závorkách;

b) vypustíte nějaké slovo a vložené, pozměněné slovo opět vložíte v hranatých závorkách;

c) typografické změny, kdy nahradíte interpunkční znaménka, zdůrazníte něco v textu kurzívou apod.

Příklad č.1- původní text „V obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury lze konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu postulátů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti)“.¹

¹Viz nálezn Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Upravený text: Podle Ústavního soudu by „[v] obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury [bylo možné] konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty [...] svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu“. Tento závěr Ústavní soud podkládá dovoláním se principů právní jistoty, předvídatelnosti práva, formální jistoty a ochrany oprávněné důvěry v právo.

Převzato od SMEJKALOVÁ, T., VEČEŘA, M. Korektní zacházení se zdroji při tvorbě odborného textu. In: MACHALOVÁ, T. a kol. *Akademičké psaní pro právníky*. Plzeň: Vydavatelství A. Čeněk, 2018.

Úkol č. 5 - Úprava citace

Tento úkol budeme řešit spolu. Na základě prvního příkladu se pokusíme upravit následující citaci. Představte si, že ve své práci máte vysvětlit význam spojení “v

nejlepším zájmu dítěte“. V rozsudku Nejvyššího soudu jste našli pasáž k uvedenému problému. Pasáž je poměrně dlouhá, proto je nutné ji krátit.

Nápověda: Jak postupovat?

- a) Pozorně si přečtěte text a vyznačte si věty, ve kterých se přímo objevuje spojení „ve veřejném zájmu dítěte“.
- b) Přistupte ke krácení textu. Uveďte text například konstatováním: „Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvádí, že ... a pokračujte uvedením citace ze zadaného textu. Napojení citace graficky upravte.
- c) Pokračujte v krácení textu vypuštěním některých vět nebo jejich částí, které nejsou pro vysvětlení uvedeného pojmu důležité. Nahradejte je třemi tečkami v hranatých závorkách.
- d) Výsledkem by měla být cca o jednu třetinu kratší citace.

„Sama Úmluva zásadu „nejlepšího zájmu dítěte“ (best interests of the child) nedefinuje. Ustanovení čl. 3 Úmluvy je Výborem pro práva dítěte OSN řazeno mezi čtyři obecné zásady, které se stávají základními vodítky pro výklad, aplikaci a implementaci ostatních smluvních norem (srov. D., Jílek, Práva dítěte v kontextu, in Studie o právech dítěte, Brno, 2011, str. 56). Zrodilo se v procesu soudního rozhodování a sousloví “nejlepší zájem dítěte“ může proto označovat závazné uvážení soudů, když rozhodují o zaopatření, péči, pomoci či ochraně, jež nejlépe slouží dítěti (srov. Determining the Best Interests of the Child: Summary of State Laws. Child Welfare Information Gateway. Washington, 2010, str.2). Procesní charakter této zásady se zřetelně projevuje i ve směrnici vypracované Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR), která popisuje určování nejlepšího zájmu jako formální proces s přísnými procesními zárukami, jenž má určit nejlepší zájem dítěte pro účely obzvláště důležitých rozhodnutí týkajících se dítěte, umožňující odpovídající účast dítěte bez jakékoli formy diskriminace, zapojení do rozhodovacího procesu odborníky na příslušné oblasti, hledání rovnováhy mezi všemi relevantními faktory a vyhodnocení nejlepší alternativy.“¹

¹Viz Rozsudek nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2012 sp.zn.30Cdo3430/2011.

Upravená citace:

Úkol č. 6 –Komentovaná citace

Tento úkol budeme řešit společně a ukážeme si, jak je možné uvedenou citaci okomentovat.

Jak budeme postupovat?

- a) Prvně si určíme zásadní myšlenku uvedeného sdělení. Můžeme si podtrhnout větu, která ji vyjadřuje. Tuto větu pak v našem textu doslova odcitujeme, podle pravidel citační etiky.
- b) Další informace uvedené v textu budou zřejmě méně důležité, proto je můžeme okomentovat.

„Dalším naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejich smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity“.¹

¹ Viz k tomu Nález ÚS, Pl.ÚS 33/97 ze dne 17.12.1997.

Jak se tvoří parafráze?

Příklad č.1

Původní text: *Rozdílná řeč ženského a mužského těla: Ženy – stojí k sobě při komunikaci blíž... (zdroj: chovani.eu)*

Parafráze: *Existuje několik rozdílů v řeči mužského a ženského těla – při komunikování mají mezi sebou ženy menší vzdálenost...*

Příklad č.2

Původní text

„V obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury lze konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu postulátů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti)“.¹

¹Viz náleží Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Parafráze.

Ačkoli Ústava ČR v této otázce mlčí, Ústavní soud je přesvědčen, že výklad již učiněný prostřednictvím soudní judikatury by měl být brán jako základ pro další rozhodování v obdobných případech, a to tehdy, pokud nenalezneme dostatečné racionálnější a přesvědčivější argumenty, kterými prokážeme opak.¹

Viz náleží Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Úkol č. 7 Vaším úkolem je parafrázovat uvedený text:

„Dalším naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejích smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity“.¹

¹Viz k tomu Nález ÚS, Pl.ÚS 33/97 ze dne 17.12.1997.
